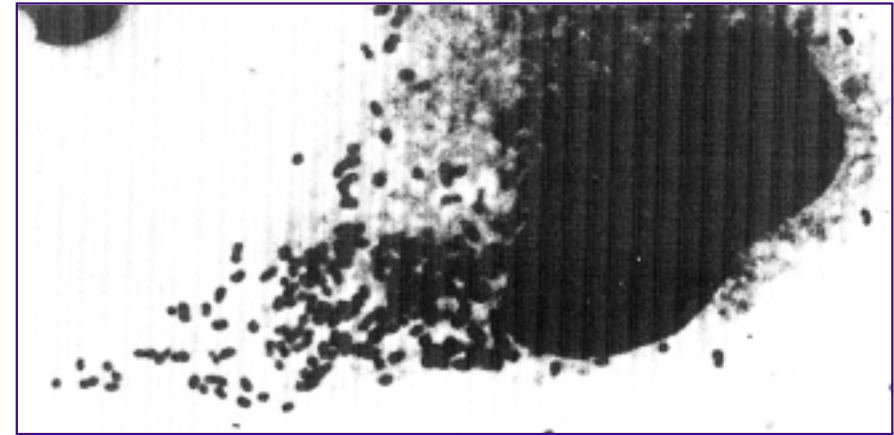

Κεφάλαιο 7

Ρικέτσιες

7.1. Χαρακτηριστικές ιδιότητες

Οι ρικέτσιες (*Rickettsiae*) ανήκουν στα βακτήρια (προκαρυωτικά κύτταρα) και είναι υποχρεωτικώς ενδοκυττάρια παράσιτα (Εικ. 7.1). Δεν κινούνται, έχουν σχήμα κοκκοβακτηριδίων και μοιάζουν με τα Gram αρνητικά βακτηρίδια.

Εικόνα 7.1. Ρικέτσιες ενδοκυττάριας (*R.tsutsugamusi*)

Δεν μπορούν να ζήσουν ελεύθερες στη φύση, επειδή η κυτταρική τους μεμβράνη είναι πολύ διαπερατή και συνεπώς είναι ευαίσθητες στο δυσμενές εξωτερικό περιβάλλον.

Είναι πολύ διαδεδομένα παράσιτα και υποδόχο στη φύση είναι τα αρθρόποδα (ψείρες, ψύλλοι, κρότωναes κλπ) (Εικ. 7.2).

Εικόνα 7.2 Ψύλλος αρουαίου

Στον άνθρωπο οι ρικέτσιες πολλαπλασιάζονται κυρίως στα κύτταρα του ενδοθηλίου των μικρών αιμοφόρων αγγείων. Τα κύτταρα διογκώνονται και νεκρώνονται. Οι βλάβες των αγγείων είναι εμφανείς κυρίως στο δέρμα, στο ΚΝΣ, στα νεφρά, στους πνεύμονες, στο ήπαρ και στο σπλήνα.

7.2. Εργαστηριακή διάγνωση

Η άμεση ανίχνευση των ρικετσιών γίνεται κυρίως με τον ενοφθαλμισμό (μπόλιασμα) αίματος ή βιοψικού υλικού σε κυτταροκαλλιέργειες. Ανίχνευση ρικετσιών μπορεί να γίνει επίσης με μεθόδους ανοσοφθορισμού, καθώς και νεότερες μοριακές τεχνικές (π.χ. PCR).

7.3. Λοιμώξεις από ρικέτσες

Τα κυριότερα από τα νοσήματα που προκαλούν στον άνθρωπο οι ρικέτσες είναι:

- α. *Επιδημικός εξανθηματικός τύφος*
- β. *Ενδημικός τύφος*
- γ. *Κηλιδοβλατιδώδης πυρετός*
- δ. *Πυρετός Q*
- ε. *Πυρετός tsutsugamushi*
- στ. *Πυρετός χαρακωμάτων κ.α.*

- **Επιδημικός εξανθηματικός τύφος**

Μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο με την ψείρα του σώματος. Η είσοδος στον άνθρωπο της ρικέτσας γίνεται από τις μικρές αμυχές που δημιουργούνται από το ξύσιμο.

- **Ενδημικός τύφος**

Μεταδίδεται στον άνθρωπο από τους επίμυες, με τους ψύλλους. Η νόσος μοιάζει με τον επιδημικό τύφο, αλλά έχει μικρότερη θνητότητα. Η νόσος ενδιαφέρει την Ελλάδα.

- **Κηλιδοβλατιδώδης πυρετός ή πυρετός της Μεσογείου**

Μεταδίδεται στον άνθρωπο με τους κρότωναes. Πρόκειται για ελαφριά λοίμωξη που ενδιαφέρει τη χώρα μας.

- **Πυρετός Q**

Μεταδίδεται στον άνθρωπο με τους κρότωναes από μικρά άγρια θηλαστικά, βοοειδή, πρόβατα και κασίκες. Η μόλυνση του ανθρώπου γίνεται με την εισπνοή, το γάλα, το τσίμπημα των κροτώνων (σπάνια), επαφή με ζώα ή μολυσμένα αντικείμενα. Στο γάλα η ρικέτσια καταστρέφεται με την παστερίωση.

Η νόσος ενδιαφέρει τη χώρα μας.

- **Πυρετός Tsutsugamushi**

Μεταδίδεται στον άνθρωπο από τα άγρια τρωκτικά, με τα ακαρέα. Η νόσος απαντάται συνήθως στην Απω Ανατολή, την Αυστραλία και τις Ινδίες.

- **Πυρετός χαρακωμάτων**

Μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο με την ψείρα του σώματος.

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι ρικέτσιες είναι υποχρεωτικά ενδοκυττάρια βακτήρια και εκτός από τη ρικέτσια του πυρετού Q, μεταδίδονται στον άνθρωπο με τα αρθρόποδα (ψείρες, ψύλλοι, κρότωνες κλπ).

Οι ρικετσιώσεις συνήθως εκδηλώνονται με πυρετό, εξανθήματα, αγγειίτιδα και διόγκωση του ήπατος και του σπλήνα.

Οι κυριότερες ρικετσιώσεις είναι ο Επιδημικός εξανθηματικός τύφος, ο Ενδημικός τύφος, ο Κηλιδοβλατιδώδης πυρετός, ο Πυρετός Q κ.α.

Β. ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΠΕΡΑ ΜΕΛΕΤΗ

1. Να μελετηθεί ο τρόπος μετάδοσης των ρικετσιών στις διάφορες λοιμώξεις που προκαλούν και να συζητηθούν οι τρόποι προφύλαξης του ανθρώπου.
2. Σημασία των αρθροπόδων για τη μετάδοση βακτηρίων και παρασίτων.

Γ. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

1. Ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά των ρικετσιών
2. Πως μεταδίδονται οι ρικετσιώσεις στον άνθρωπο
3. Ποιες είναι οι βλάβες που προκαλούν οι ρικέτσιες στα κύτταρα του οργανισμού
4. Ποια είναι τα κυριότερα νοσήματα που προκαλούν οι ρικέτσιες
5. Ποιες ρικέτσιες ενδιαφέρουν τη χώρα μας